

Gammelboning och Ulftorp

År 1615 lär det enligt gamla handlingar ska ha funnits en man vid namn Päfvel Pävélsson i Ulftorp några kilometer från dalgränsen. Han uppges ha haft en dräng, en piga och femhuskarlar. Var denne Päfvel manne identisk med den förste inbyggaren i Ockelbo finnskog? Vi går fram till 1924 — då fanns det 17 kor, 14 får, fem ston, en häst och 11 kvigor med Pål Andersson som störste djurägare i Ulftorp.

År 1628 upptogs en ny finnby i boskapslängden. Denna gang gällde det Gammelboning. (Gambleboning). Orsaken var Länge-Mats och Lille-Per med två kor och en häst samt Olov-Bryggare med en ko och ett sto. Huruvida Gammelboning är den äldsta av byarna, finns det kanske ingen som kan svara på. Men det finns en del som talar för det. Torpet Gammelboning beboddes 1762 av en Christoffer Olofsson som uppgivit att hans farfars farfar Mats Christoffersson bebott det på 1560-talet — ungefär samtidigt som Ulftorp började uppodlas. Dessa två finnbyar med sina 400 år på nacken har som en enhet försökt att lösa de lokala samhällsproblemen.

Säg och kvarn byggdes

De byggde säg och kvarn böhus och kraftstation som hölls i drift i över 40 år. . . Badhus och tvättstuga dessutom och senast en bygdegård med en dansbana. Otaliga dagsverken har utförts utan någon som helst ersättning. Bygdegården är nu 20 år och de enda anslag som erhållits från kommunen var 5000 kronor vid byggnationen. Kopparforsfonden var generösare och rännade 30 000 kronor. Vid invigningen som förrättades av Kopparforsdisponenten Holgersson yttrades bl.a. att byborna byggt efter sina tillgångar och rättat mun efter matsäcken. De gjorde de även i fortsättningen. Bygdegården är skuldfri och även om mycket behöver göras där så kan man väl säga att ekonomin är tillfredsställande.

Tvättstugan är riven

Bad och tvättstugan är sedan många år nerlagd och riven. Sagen och kvarnen finns kvar. Framställningar har gjorts till Naturvårdsenheten inom Länsstyrelsen om en upprustning av den gamla kvarnen så att den kunde bevaras till eftervärlden. Något resultat av detta har det ännu ej blivit. Kvarnkammaren kunde ju även tjänstgöra som övernattingsställe för vandrare efter Gästrikeleden. Och den nedlagda kraftstationen kunde också rustas upp. Den höll en gang i tiden tre byar med elström.

Byvägarna plogades med häst

Innan någon vägsamfällighet fanns plogades byvägarna med häst. Senare har vinterväghållningen på ett förtjänstfullt sätt utförts först av Edvin Nilsson och nu av Valdemar Eriksson. Våra vintervägar är många ganger bättre skötta än de allmänna vägarna.

Affären kvar

Till allas vår glädje finns affären i Gammelboning kvar — en filial till Konsum-Jädraås. Konsum har ju verkligen kommit i rampluset

Väglyse

För några år sedan ordnades väglyse i byarna. Det blev 66 kvicksilverlampor som nu vägleder byborna från mörkrets inbrott tills dess att dagen gryr. Väglyset byggdes av befolkningen i egen regi med hjälp av ett kommunalt anslag på 27 300. Som helhet kan väl sägas att de förbättringar som gjorts har klarats av byborna själva. Man har litat till sina egna resurser och i minsta möjliga mån anlitat kommunen.

Timmerhuggning

När bor människor som slitit hårt från barnåren i skogarna. Många äldre med hårda år vid kolmilor, timmerhuggning och körning. Kvinnor som burit vatten till kreaturen och tvättat utomhus i vinterkylan. Hårt arbete från morgon till kväll.

Det fanns en tid då ett hundratal kreatur vallades till skogs varje sommarmorgon. Ulfartsgatan var också fälgatan som kantades av stennurar och snedgårdsgårdar. Gårdsgårdarna har ruttnat ner men Ulftorps stennurar som de

första inbyggarna lade grunden till har i arhundraden trotsat tidens växlingar och ligger säkert kvar.

Korna till skogen

När tjalgräset började grönska på myrarna så skulle korna till skogen. Dessförinnan samlades kreatursägarna någon dag för att reparera kavelbroarna som korna skulle gå på. Idag är korna borta. De som en gang i tiden förde propaganda om de små jordbrukens nedläggning och plantering av skog har till fullo blivit bönhörda. Miljöförstöringen visar sitt resultat. En honnör till de bybor som ännu plöjer sin jord. Dock kan vi ännu från det högt belägna Ulftorp se röken från det sex mil bort belägna Norrsundet och med kika-re kan man se fartygen på havet. Ännu kan man ta sig ett bad vid dammen i Gammelboning utan att riskera att bli förgiftad. Dessa båda byar är en lugn oas i en häktad värld. De som slår ner sina bopålar där ommer säkert inte att angra sig.

Bror Jansson